

Posudek vedoucí diplomové práce:

Jana Pikousová, Indiáni Otavalo, obraz indiánské kultury v kontextu rozvoje turistického ruchu, SIAS FF UK, Praha 2018, 132 s. rkp včetně příloh a ilustrací

Za téma své diplomové práce si Jana Pikousová zvolila výsek z „indiánské otázky“ rezonující v dnešní společnosti Latinské Ameriky. Konkrétně se zaměřila na Otavaly, nejvýraznější domorodé etnikum Ekvádoru. Otavalové jsou velmi úspěšní jak ve svých ekonomických aktivitách (výroba a prodej textilií, organizace turistického ruchu), tak v sebe prezentaci. Autorka práce se ptala po kořenech otavalského úspěchu a také po tom, jak se sami Otavalové vnímají ve světle svého zapojení do světového ekonomického systému. Zajímala se i o roli státu a podpůrných organizací v životě otavalských komunit. Jedná se o problematiku velmi zajímavou, ale také komplikovanou. Otevírá mnoho otázek rezonujících i v dalších zemích třetího světa a odkazujících na problémy spojené s modernizací a neokoloniální expanzí na úkor indigenních populací stejně jako na úzkou a nejasnou hranici mezi řemeslem, uměním a kýčem, mezi kulturou tradiční a „turistickou“.

Diplomantka sice Ekvádor i region Otavalo navštívila, nerealizovala ale nic, co by bylo možné označit za antropologický výzkum. Musela se proto spokojit převážně s využitím sekundární literatury, doplněné o rozbor otavalské sebe prezentace v podobě rozmanitých, vesměs elektronických zdrojů. Je třeba říci, že v rámci možností pracovala velmi svědomitě, shromáždila velké množství fakt nebo jejich útržků.

Zásadní problém ovšem představuje skutečnost, že nedokázala zachovávat od svých zdrojů odstup, přejímala informace nekriticky a stejně nekriticky, bez hierarchizování a zvážení jejich hodnoty, je pak řadila za sebe nebo vedle sebe, a to tak, jako by se jednalo o ověřená fakta. Typicky na s. 37 se konstatuje: „Od ostatních kultur se Indiáni naučili mnoha novým poznatkům. V Izraeli se naučili novým zemědělským technikám, v Evropě pochopili inženýrství, od Arabů přejali, jak bojovat za své kulturní tradice, především náboženství. V Japonsku pochopili, co je to pracovní disciplína a ve Spojených státech amerických ekonomickou svobodu a demokracii. V Nepálu, jak si užívat život bez stresu a v harmonii.“ Zdroj citace je jasně identifikován, ale autorka jej nedává do uvozovek a neprezentuje jako názor jednoho konkrétního autora (případně jako sebe prezentaci Otavalů), ale jako objektivně existující skutečnost, o níž již není třeba polemizovat. Ve většině případů pak pokládá za dostatečné, pokud konkrétní jev popíše (s. 50, oficiální stránky města Otavalo – počet návštěv, počet zhlédnutí, obsah; nebo např. vyjmenování hlavních svátků, institucí věnujících se vzdělávání

apod.), aniž by prováděla jakékoli zhodnocení nebo rozbor. Bohužel nevyužit zůstal i potenciál obrazové dokumentace, která má výhradně ilustrační úlohu.

Je také zřejmé, že diplomantka nerozlišuje zcela přesně mezi primárními zdroji (prameny) a sekundární literaturou, že není zvyklá porovnávat mezi sebou populární a standardní vědecké publikace, že si často není jistá významem pojmů, které užívá. Samostatnou kapitolou je pak naprostá absence jakéhokoli teoretického východiska pro rozbor této konkrétní případové studie. Diplomantka občas doslova „vyhodí“ koncept nebo teoretický konstrukt (např. s. 41, „teorie chudoby“), ale už se mu pak dále nevěnuje a vrací se k prostému popisu a výčtům, nahrazujícím analýzu.

Práce je strukturována v podstatě logicky, jednotlivé kapitoly a podkapitoly mají ale nestejnou obsahovou úroveň, což poněkud narušuje plynulost a koherenci výkladu. Dalším faktorem, který výrazně devaluje úsilí vložené do shromažďování informací a jejich vyhodnocování, je nízká stylistická úroveň předloženého textu. Velmi časté jsou neobratné a krkolomné formulace nebo naopak klišé a fráze; často se také objevují pravopisné chyby a překlepy (i když proti předchozím verzím práce došlo v tomto směru k poměrně výraznému posunu k lepšímu). Přestože citování elektronických zdrojů není nejpřehlednější ani příliš konsistentní, celkově lze říci, že technické náležitosti poznámkového aparátu byly v zásadě dodrženy.

Na druhé straně, jak již bylo zmíněno výše, předložená práce excerpuje existující literaturu, přináší podrobný popis města Otavalo a jeho turistické infrastruktury i přehled hlavních otavalských informačních portálů, takže umožní dalším zájemcům o problematiku navázat a rozvíjet předložené informace i dílčí závěry.

Lze tedy konstatovat, že diplomová práce Jany Pikousové s výhradami splnila požadavky na samostatnou studii, která přinesla sice dílčí, přesto však pro další bádání využitelné výsledky. Doporučuji ji proto k obhajobě, vzhledem k výše specifikovaným nedostatkům ale navrhuji její hodnocení dobře.

Praha, 5. května 2018

Doc. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK